

Formatief evalueren: sleutel tot het versterken van basisvaardigheden

Formatief evalueren geeft leraar en leerlingen inzicht in het leerproces en kan bijdragen aan het versterken van basisvaardigheden. Dat is de ervaring van Monique Marckmann, intern begeleider op openbare basisschool De Kring in Haarlem. Het bovenbouwteam van basisschool De Kring heeft deelgenomen aan de pilot teamgidsen formatief evalueren van SLO. De teamgidsen geven een basis om een gezamenlijke visie op formatief evalueren te vormen.

Tekst: Brigitte Bloem

Monique legt uit: "Met formatief evalueren kun je de ontwikkeling van leerlingen goed in beeld brengen. Als je meer nadruk legt op die ontwikkeling, gaan leraar en leerling met elkaar in gesprek over waar de leerling staat, welke doelen de leerling zichzelf stelt en wat ervoor nodig is om daar naartoe te werken. Dit gesprek met de leerling blijkt in elk geval goed te werken voor taal- en rekenonderwijs, hebben wij ervaren."

Aanpak op basisschool De Kring

Het team van basisschool De Kring was al een tijd op zoek naar nieuwe manieren om de ontwikkeling van leerlingen in kaart te brengen. Met de introductie van MijnRapportfolio, een combinatie van een digitaal rapport en een portfolio, krijgen de medewerkers al een breder beeld van de ontwikkeling van leerlingen dan voorheen. Toen Monique in een nieuwsbrief van SLO een oproep zag om de teamgidsen formatief evalueren uit te proberen, leek haar dat de juiste vervolgstap. Om het voor de school behapbaar te maken, ging de pilot van start met de medewerkers van de bovenbouw op De Kring. Monique: "We waren op zoek naar een evaluatiemethode die meer gericht is op het benoemen van

het proces, het bereiken van doelen en waarbij cijfers ondergeschikt zijn. Door met de teamgidsen aan de slag te gaan, kregen we daarvoor concrete handvatten."

Waarom de teamgidsen formatief evalueren?

Moniek Warmer, mede-ontwikkelaar van de teamgidsen en werkzaam bij SLO, en Anne-Christien Tammes, programmaleider basisvaardigheden bij SLO, benadrukken het belang van met je team aan de slag gaan met formatief evalueren. "Veel scholen hebben behoefte aan ondersteuning bij formatief evalueren. Bovendien bestaan er verschillende interpretaties", legt Moniek uit. "In de gidsen worden opeenvolgende stappen en diverse werkmethodes aangereikt, waar scholen keuzes uit kunnen maken. Het team gaat zelf aan de slag. Er is geen externe begeleider nodig."

Anne-Christien voegt toe: "Er is al veel informatie beschikbaar over formatief evalueren, maar binnen de schoolmuren hangt het toch vaak af van een paar enthousiastelingen. Met de teamgidsen hopen we dat te doorbreken. En wanneer formatief evalueren vanuit een gezamenlijke en gedragen visie geïmplementeerd is in de school, is het een van de sleutels tot het versterken van de basisvaardigheden."

Praktische implementatie

Voor basisschool De Kring blijkt de aanpak succesvol. Monique vertelt: "We hebben een achttal bijeenkomsten gehouden. Tijdens het werken met de teamgidsen maakten we inderdaad steeds keuzes over wat voor het bovenbouwteam passend was. Ook bespraken we telkens de bevindingen van de praktische tussenopdrachten die we in de groepen uitvoerden. De teamgidsen blijken een effectieve manier om inzicht te krijgen in de huidige stand van

Two teamgidsen formatief evalueren: Leerdoelen verhelderen en Effectieve feedback

Met een teamgids kun je als team zelfstandig stappen zetten richting je ambities op het gebied van formatief evalueren. In een aantal teambijeenkomsten verken je een onderwerp, voer je samen de dialoog en kom je tot gezamenlijke uitgangspunten om leerkrachten en leerlingen meer inzicht in het leerproces te geven.

Bekijk de teamgidsen
via de QR-code:

DOOR MET DE TEAMGIDSEN
AAN DE SLAG TE GAAN, KREGEN WE
CONCRETE HANDVATTEN

zaken en om samen een nieuwe visie op het leerproces en een bijbehorende aanpak te ontwikkelen." Monique onderstreept het belang van enthousiasme binnen het team en de tijd die aan het proces wordt besteed. "Formatief evalueren is het afgelopen schooljaar echt een speerpunt geweest in de bovenbouw. Elke bijeenkomst resulteerde in nieuwe ideeën en afspraken. Dat leidde tot een flow waarin collega's elkaar ook in de pauze enthousiast vertelden over hun ervaringen in de klas of nieuwe werkvormen met elkaar deelden."

Hoe verder op basisschool De Kring?

Basisschool De Kring wil formatief evalueren nu ook in de onder- en middenbouw invoeren. De schooldirectie speelt een cruciale rol bij het faciliteren van tijd voor teamleden om formatief evalueren daadwerkelijk op de agenda te zetten en te houden, stelt Monique. "Het vraagt tijd om er met je team goed over na te denken en uit te proberen wat werkt."

"Het is de investering meer dan waard en beter dan quick fixes", concludeert Anne-Christien. "Goed onderwijs in de basisvaardigheden taal-Nederlands, rekenen en wiskunde, burgerschap en digitale geletterdheid vraagt namelijk om werken vanuit doelen. Daarop stem je de beoordeling en leeractiviteiten af. Als leraar moet je dus weten aan welke doelen je werkt, welke leeractiviteiten bijdragen aan het bereiken van de doelen en op welke manier je kunt beoordelen of de doelen zijn behaald." ▶

Lees meer over toetsing
en constructieve afstemming
via de QR-code:

SLO en basisvaardigheden

SLO ondersteunt het onderwijs door de ontwikkeling van basisvaardigheden in kaart te brengen. En door kennis en praktische handreikingen te ontsluiten die leraren en scholen gericht kunnen inzetten bij het versterken van de basisvaardigheden. Kijk voor meer informatie op slo.nl/basisvaardigheden. Hier vind je ook de teamgidsen taal en rekenen en wiskunde.